

iber:Camera

Forma Antiqua

Aarón Zapico
director

María Espada
soprano

Carlos Mena
contratenor

Conforto
Scarlatti / Avison
Porpora
Vinci
Pergolesi

ANSESA

Persistències

11.02—
14.06.2020

Museu Can Framis Barcelona

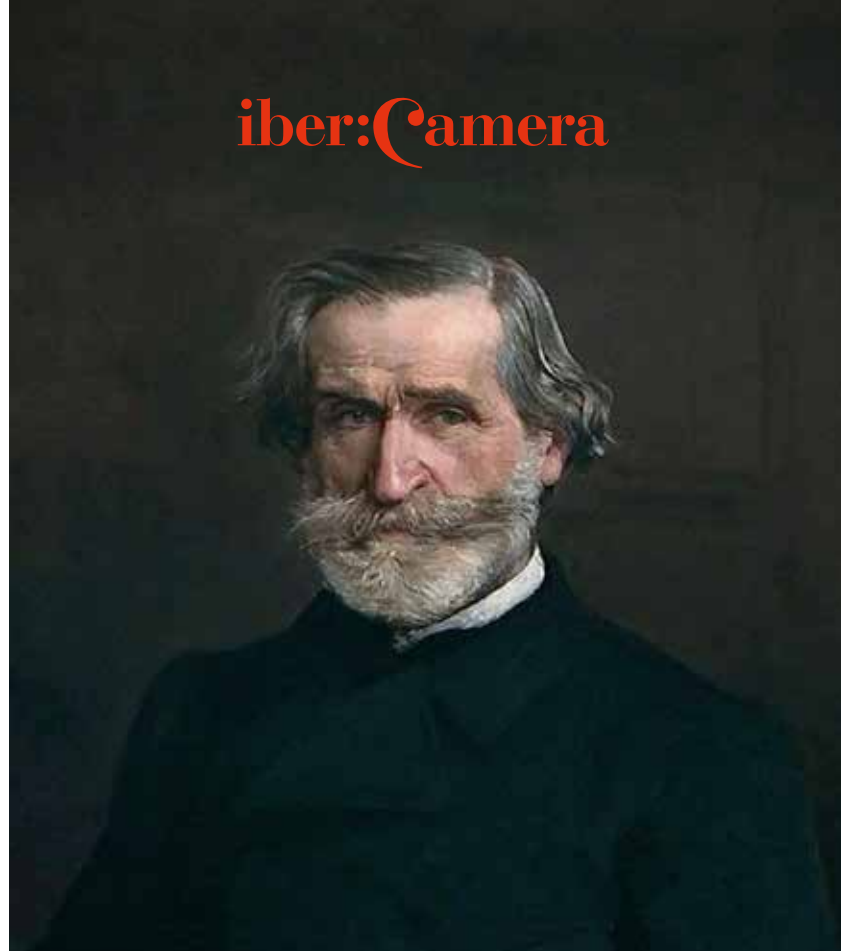
Forma Antiqva és el grup de referència d'Ibercamera en la interpretació amb instruments originals. Aquesta nit ens proposen un programa napolità que culmina amb el cèlebre Stabat Mater de Pergolesi, cantat per la soprano María Espada i el contratenor Carlos Mena que amb aquest concert debuten a la nostra Temporada.

FUNDACIÓ
VILA CASAS

CAN
FRAMIS
BARCELONA

FUNDACIÓ
VILA CASAS

Aquest programa ha estat possible gràcies al generós suport de la Fundació Vila Casas

AVÍS IMPORTANT / AVISO IMPORTANTE / IMPORTANT NOTICE

*Per gaudir de la música necessitem: **SILENCI***

*Para disfrutar de la música necesitamos: **SILENCIO***

*To enjoy the music we need: **SILENCE***

SI US PLAU / POR FAVOR / PLEASE

Contingueu els estossecs

Contengan la tos

Contain your coughs

Mòbils apagats

Móviles apagados

Mobile phones switched off

Alarmes desconnectades

Alarmas desconectadas

Alarms disconnected

Moltes gràcies / Muchas gracias / Many thanks

**Orquestra Simfònica
del Teatre Mariinsky**

Valery Gergiev, director
Tatiana Serjan, soprano
Yulia Matochkina, mezzo
Sergei Skorokhodov, tenor
Mikhail Petrenko, baix

Cor Ibercamera
Mireia Barrera, direcció

Verdi, Rèquiem

L'AUDITORI

Dilluns

30/03/20 a les 20.30 H

www.ibercamera.com

Forma Antiqua
Aarón Zapico, director
María Espada, soprano
Carlos Mena, contratenor

Forma Antiqua
Aarón Zapico, director
María Espada, soprano
Carlos Mena, contratenor

Nicola Conforto (1718 – 1793)

Entrada. Simfonia de Siroe (1752)
Con ira | Andante a la francesa | Allegro

Charles Avison (1709 – 1770)

**Segons les sonates de clave de
Domenico Scarlatti (1685 – 1757)**

Concerto V (1742)
Largo | Allegro | Andante moderato | Allegro

Nicola Porpora (1686 – 1768)

Salve Regina (1730)
*I. Salve Regina | II. Ad te clamamos | III. Ad te
suspíramos | IV. Eia ergo, advocata nostra | V. Illos
tuos misericordes | VI. O clemens, o pia*

— Durada total aprox. 31'

Leonardo Vinci (1690 - 1730)

Simfonia de l'Oratori Maria Dolorata (1723)
Sense indicació – Largo – Sense indicació

Giovanni Battista Pergolesi (1710 – 1736)

Stabat Mater (1732)

*I. Stabat mater dolorosa | II. Cujus animam gementem
III. O quam tristis et afficta | IV. Quae moerebat et
dolebat | V. Quis est homo | VI. Vidait suum dulcem
natum | VII. Eja mater fons amoris | VIII. Fac, ut ardeat
cor meum | IX. Sancta mater stud agas | X. Fac ut
portem Christi mortem | XI. Inflammatus et accensus |
XII. Quando corpus morietur*

— Durada total aprox. 40'

Forma Antiqua

Centrat en els germans Pablo, Daniel i Aarón Zapico, Forma Antiqua és un conjunt de música barroca de formació variable que reuneix els intèrprets més brillants de la seva generació i que està considerat per la crítica com un dels conjunts més importants de música clàssica a Espanya.

La seva brillant carrera inclou concerts als més prestigiosos festivals i cicles del país: el Teatro Real, l'Auditorio Nacional i la Fundación Juan March de Madrid, L'Auditori i el Palau de la Música Catalana, el Palau de la Música de València, la inauguració de les Temporades d'Òpera d'Oviedo i del Teatro Arriaga Bilbao, el Festival Internacional de Música i Dansa de Granada, el Festival Internacional de Santander, la Quinzena Musical i el Jazzaldia de Sant Sebastià, la Setmana de Música Religiosa de Conca, el Festival Pòrtic de Zamora i el Teatro-Auditorio de l'Escorial.

La seva intensa agenda internacional els ha portat a grans festivals europeus com el York Early Music Festival del Regne Unit, el Ludwigsburger Schlossfestspiele i el Thüringer Bachwochen d'Alemanya, el Van Vlaanderen a Bruixes (Bèlgica) o les Festes d'estiu de música antiga i els Amics de la Primavera de Praga (República Txeca), i el Canberra International Chamber Music Festival (Austràlia). A més, s'ha presentat en diferents sales i auditoris de França, Regne Unit, Itàlia, Alemanya, Suïssa, Grècia, República Txeca, Polònia, Sèrbia, Bolívia, Brasil, Perú, Xile, Panamà, Colòmbia, Japó i Singapur.

Forma Antiqua va debutar a la Temporada Ibercamera l'any 2017. Aquesta és la seva tercera actuació.

Forma Antiqua

Violins I

Jorge Jiménez

Pablo Prieto

Daniel Pinteño

Violins II

José Manuel Navarro

Cecilia Clares

Roger Junyent

Violes

José Ángel Vélez

Daniel Lorenzo

Violoncels

Ruth Verona

Ester Domingo

Contrabaix

Jorge Muñoz

Arxillaüt

Pablo Zapico

Tiorba

Daniel Zapico

Clave, orgue i direcció

Aarón Zapico

Aarón Zapico

direcció

Aarón Zapico és un dels directors més sol·licitats del panorama actual, que ha contribuït durant els últims vint anys en la recuperació del patrimoni musical espanyol i en la renovació del sector mitjançant la creació d'agorats i innovadors programes. La seva presència als festivals i sales més importants és constant al capdavant d'importantes orquestres simfòniques i agrupacions especialitzades, entre les quals destaquen les de Galícia, RTVE, Extremadura, Astúries i Màlaga o del seu conjunt Forma Antiqva.

Actualment, la seva labor es centra en la direcció d'òpera barroca i música orquestral, una nova mirada al segle XVIII espanyol, el treball amb grans solistes i, fins i tot, incursions freqüents en la música contemporània i projectes transversals que combinen diferents disciplines artístiques. Les seves gravacions com a solista o director han estat nominades en diverses ocasions als International Classical Music Awards i han obtingut el màxim reconeixement de la crítica europea.

Ha treballat com a professor en diferents conservatoris superiors i com a docent convidat en universitats d'Espanya, Panamà, Costa Rica, Austràlia i Singapur. D'esperit inquiet, compromès i emprenedor, ha fundat associacions i plataformes per a la protecció dels drets dels músics, projectes socials i solidaris amb la música com a instrument integrador o el primer concurs de música antiga d'Espanya.

Malgrat la seva joventut, la seva trajectòria ha estat merèixedora de diversos premis i reconeixements per part de la premsa, fundacions culturals i associacions de festivals. Aarón Zapico és jurat dels Premis Princesa d'Astúries.

Aarón Zapico va debutar a la Temporada Ibercamera l'any 2017. Aquesta és la seva tercera actuació.

María Espada

soprano

Nascuda a Mèrida (Badajoz), María Espada ha estudiat cant amb Mariana You Chi i Alfredo Kraus a l'Escola de Música Reina Sofia, entre d'altres.

Ha cantat als principals festivals d'Europa i ha col·laborat amb directors com Mariss Jansons, Iván Fischer, Rafael Frühbeck de Burgos, Juanjo Mena, Christian Arming, Jesús López Cobos, Yaron Traub, Víctor Pablo Pérez, Giovanni Antonini, Ton Koopman, Enrico Onofri, Paul Goodwin, Diego Fasolis i Andrea Marcon.

Destaquen els seus projectes amb orquestres com la Royal Concertgebouw Orchestra, la BBC Philharmonic Orchestra, la Munich Philharmonic Orchestra, l'Orchestre Philharmonique Royal de Liège, la Netherlands Radio Chamber Philharmonic, l'Orquestra Nacional d'Espanya, l'Orquestra Simfònica d'Euskadi, l'Orquestra Simfònica de Bilbao, l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC), l'Orquestra de RTVE, l'Orquestra Simfònica de Madrid, l'Orquestra de la Ràdio Hongaresa, l'Orquestra Simfònica de Galícia, Il Giardino Armonico, la Venice Baroque Orchester, l'Orchestra of the 18th century, Les Talens Lyriques, el I Barocchisti, L'Orfeo Barockorchester, Al Ayre Español, l'Orquestra Barroca de Sevilla i la Helsinki Baroque Orchestra.

Ha gravat per als segells Harmonia Mundi, Chandos, Naxos i Challenge, entre d'altres.

María Espada debuta avui a la Temporada Ibercamera.

Carlos Mena contratenor

Carlos Mena nasqué a Vitòria-Gasteiz (País Basc). Es formà a la prestigiosa Schola Cantorum Basiliensis (SCB) de Basilea (Suïssa) sota la direcció dels mestres R. Levitt i R. Jacobs i cursà estudis medievals i tallers d'òpera.

Com a solista ha cantat sota la batuta de mestres com Michel Corboz, Paul Goodwin, Marc Minkowski, Rafael Frühbeck de Burgos, Ottavio Dantone, Juanjo Mena, Gustav Leonhardt, Christophe Coin, Andrea Marcon i en festivals i sales de tot el món com el Musikverein i el Konzerthaus de Viena, el Palais des Beaux-Arts de Brussel·les, el Concertgebouw d'Àmsterdam, la Grosses Festspielhaus de Salzburg, la Philharmonie de Berlín, el Suntory Hall i el City Opera Hall de Tòquio, l'Osaka Symphony Hall, el Zipper Hall i el Schöenberg Hall de Los Angeles, l'Alice Tully Hall de Nova York, el Kennedy Center de Washington, la Sydney Opera House, el Concert Hall de Melbourne, el Palau de les Belles Arts de la Ciutat de Mèxic, el Teatro Colón de Buenos Aires...

En l'àmbit de l'òpera ha interpretat al Théâtre Royal de la Monnaie (Brussel·les) *La Rappresentazione* (Angelo Custode) d'E. Cavallieri, *Radamisto* (Radamisto) de G. F. Händel a la Felsenreitschule de Salzburg, *L'Orfeu* (Speranza) a l'Innsbruck Festwochen, al Barbican Center de Londres va protagonitzar *Ascanio in Alba* de Mozart, Apollo a *Death in Venice* de Britten (Weigle-Decker) al Gran Teatre del Liceu i *Passió segons Sant Joan* de Bach al Teatre Arriaga (Nielsen/Bieito)... També mostra inquietud pel món del lied i el repertori contemporani.

Carlos Mena debuta avui a la Temporada Ibercamera.

Cap al futur
amb la música.

NICOLA CONFORTO (1718 – 1793)	Sinfonia de l'òpera Siroe
Composició i context	Conforto havia nascut a Nàpols, on es va formar al Conservatori de Santa Maria di Loreto amb Francesco Mancini. Va començar a treballar per a la cort d'Espanya en els temps del Rei Ferran VI, per a qui va escriure precisament l'òpera dramàtica en 3 actes <i>Il Siroe</i> de cara a la celebració de la seva onomàstica el 1752. Conforto va seguir treballant a Espanya fins la seva mort a Aranjuez el 1793.
Programa	El <i>libretto</i> és original de Pietro Metastasio. La trama es desenvolupa al segle VII a la ciutat de Ctesifonte, capital de l'Imperi sassànida a la vora del riu Tigris, situada en el que actualment és l'Iraq. Les intrigues entre el rei Cosroes i el seu primogènit Siroe acaben amb final feliç.
Estrena	Al Real Coliseo del Buen Retiro el dia 30 de maig de 1752.
Dedicatòria	Al rei Ferran VI d'Espanya.
Orquestració	Corda amb baix continu, amb intervencions de traverso, 2 oboès i 2 trompes.
L'entorn creatiu del compositor	El rei Ferran VI va començar a governar el 1746, nomenant al cèlebre castrat Farinelli com a director del Real Coliseo del Buen Retiro, càrrec que va mantenir fins la mort del monarca el 1759. Conforto va treballar a les seves ordres.
El contingut musical	Simfonia barroca italiana dividida en les habituals 3 parts: <i>Con ira - Andante a la francesa - Allegro</i> , majoritàriament destinades a fer d'obertures d'espectacles teatrals i altres esdeveniments.

CHARLES AVISON	Concerto V (a partir de les sonates de Domenico Scarlatti)
Composició i context	Charles Avison, nascut al Regne Unit el 1709, va viure de ple el gran impuls que al seu país va tenir la música italiana i la carismàtica presència de Händel, que en va ser un dels seus grans ambaixadors. A més, va ser deixeble de Geminiani quan aquest va estar a Londres. La composició dels <i>12 Concerti grossi</i> a partir de les <i>Sonates per a clavecí</i> de Domenico Scarlatti n'esdevenen un bon testimoni.
Publicació	Aquest recull va aparèixer publicat a Londres el 1744.
Obres complementàries	Son contemporanis els seus primers concerts opus 2. Händel havia estrenat dos anys abans el seu <i>Messies</i> a Dublín.
Orquestració	Només corda amb baix continu, seguint el model corellià.
El contingut musical	La partitura es divideix en 4 moviments: <i>Largo - Allegro - Andante moderato - Allegro</i> . Si be desconeixem l'origen del primer, els altres tres parteixen respectivament de les <i>Sonates k. 11, k. 41 i k. 5</i> de Domenico Scarlatti
NICOLA PORPORA (1686 – 1768)	Salve Regina
Composició i entorn	Porpora va esdevenir durant molt de temps un dels músics de referència a Nàpols, on va exercir com a prestigiós professor del Conservatorio di Sant'Onofrio tenint d'alumnes alguns dels castrats que esdevindrien veritables figures internacionals. El més cèlebre de tots va ser Farinelli. Curiosament, un dels exercicis que Porpora sempre demanava al seus deixebles era la composició d'un <i>Salve Regina</i> .

Programa	El <i>Salve Regina</i> és una de les quatre antífoes dedicades a la Mare de Déu, el text en llatí de la qual va sorgir durant l'edat mitjana.
Estrena	No consta data d'estrena, encara que al manuscrit de l'obra conservat a la biblioteca nacional de Viena hi figura la data de setembre de 1730, quan Porpora treballava com a director musical de l'Ospedale degli Incurabili a Venècia.

Orquestració	Veu solista, corda i baix continu.
--------------	------------------------------------

El contingut musical	Aquest motet es divideix en 6 parts: <i>I Salve Regina - II Ad te clamamos - III Ad te suspiramos - IV Eia ergo, advocata nostra - V Illos tuos misericordes - VI O clemens, o pia</i> . Si bé les parts presenten contrastos de tempo i caràcter entre elles, el lluïment vocal del solista esdevé el tret comú.
----------------------	---

LEONARDO VINCI (1690 - 1730)	Sinfonia de l'Oratori Maria Dolorata
---	---

Composició i context	Leonardo Vinci, originari de Calàbria, va esdevenir a Nàpols un dels grans competidors de Porpora. Va assolir una gran popularitat amb els seus <i>intermezzi buffi</i> en napolità, gènere del què en va esdevenir un dels pioners. <i>Maria Dolorata</i> és un dels dos oratoris que hem conservat de Vinci.
----------------------	--

Programa	L'oratori narra la mort de Jesucrist amb una gran intensitat dramàtica.
----------	---

Estrena	Se sap que l'obra data del 1723, malgrat que el manuscrit més antic conservat és una còpia de 1731. La tradició de la congregació napolitana dels Dolors era interpretar aquests oratoris el dissabte anterior a la Setmana Santa.
---------	--

Dedicatòria	A la Congregazione di Nostra Signora dei Sette Dolori de Nàpols, que l'havia encarregat.
-------------	--

Obres complementàries	El mateix any Johann Sebastian Bach componia a Leipzig la <i>Passió segons Sant Joan</i> .
-----------------------	--

El contingut musical	Simfonia barroca italiana dividida en les habituals 3 parts: <i>Sense indicació de tempo - Largo - Sense indicació de tempo</i> . Destinada a fer d'obertura.
----------------------	---

Orquestració	2 Flautes, 2 oboès, trompa, corda i baix continu.
--------------	---

GIOVANNI BATTISTA PERGOLESÌ (1710 - 1736)	Stabat Mater
--	---------------------

Composició i context	Com la resta dels compositors d'aquest programa, Pergolesi també és una de les grans figures del panorama napolità de les primeres dècades del segle XVIII. Com la resta dels seus col·legues va destacar tant en l'àmbit operístic com en el sacre. Els seus èxits van arribar de forma molt prematura. L' <i>intermezzo buffo</i> <i>La Serva Padrona</i> (1733) va tenir un recorregut important per Europa de forma pòstuma. Aquest <i>Stabat Mater</i> , completat pocs dies abans de la seva mort prematura amb 26 anys, va esdevenir de seguida la seva obra mestra.
----------------------	---

Programa	El <i>Stabat Mater</i> és una seqüència dedicada a la Mare de Déu, utilitzada dins l'església catòlica des del segle XIII i atribuïda a Jacopone da Todi. El text esdevé una invitació de gran intensitat a compartir el sofriment de la Mare de Déu contemplant la mort del seu fill a la creu.
----------	--

Estrena	La Setmana Santa de 1736.
---------	---------------------------

Dedicatòria	Havia estat un encàrrec de l'ordre dels Cavalieri della Vergine dei Dolori di San Luigi A Palazzo.
-------------	--

Obres complementàries	L'any anterior Pergolesi havia estrenat les seves darrers obres escèniques: <i>Il tempo felice</i> , <i>Il Flaminio</i> , i <i>L'Olimpiade</i> . Una dècada més tard, J. S. Bach en fa fer a Leipzig una adaptació en alemany.
Orquestració	Dues veus blanques, 2 violins i baix continu.
L'entorn creatiu del compositor	Afectat de tuberculosi, Pergolesi va completar aquesta darrera obra del seu catàleg al monestir dels Caputxins de Pozzuoli, situat a 30 km a l'oest de Nàpols, on moriria molt pocs dies després.
El contingut musical	Pergolesi divideix el text en 12 fragments musicals contrastats, on combina intervencions dels dos solistes de manera conjunta o separada: <i>I Stabat mater dolorosa</i> – <i>II Cujus animam gementem</i> – <i>III O quam tristis et afflicta</i> – <i>IV Quae moerebat et dolebat</i> – <i>V Quis est homo</i> – <i>VI Vidait suum dulcem natum</i> – <i>VII Eja mater fons amoris</i> – <i>VIII Fac, ut ardeat cor meum</i> – <i>IX Sancta mater stud agas</i> – <i>X Fac ut portem Christi mortem</i> – <i>XI Inflammatum et accensus</i> – <i>XII Quando corpus morietur</i> .

Joan Vives
Divulgador musical

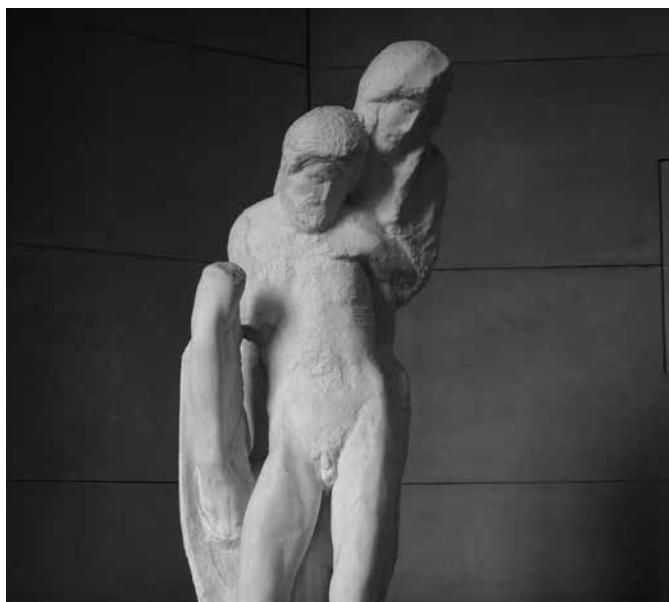
Pergolesi o quan quedí en calma el cos, vagi la meua ànima a l'eterna glòria

Roma

A la Roma postridentina, a mitjan febrer de 1564, el pintor Daniele va trobar mort en el seu taller a l'amic Miquel Àngel. L'abraçà i plorà. Setmanes després, el 17 de març, el de Volterra escrigué una carta a Giorgio Vasari, pintor, arquitecte i tractadista, informant-lo que “en el matí del dissabte, quan posàvem ordre a la casa i en la resta, va venir el jutge amb un notari del governador, de part del Papa, qui volia un inventari [...] Es varen trobar quatre fragments de cartró [...]. També es varen trobar, començades, tres estàtues de marbre [i] un Crist mort entre els braços de la Nostra Senyora [...]”. “Uns mesos després, l'11 de juny, el mateix Daniele escrivia a Leonardo Buonarrothi, nebot del mestre florentí: “[...] Miquel Àngel va treballar tot el dissabte del diumenge de carnestoltes de peu davant el cos de la *Pietat* [...]”.

Fins tres dies abans de la seva mort Miquel Àngel va estar treballant, fatigosament i dolorosament, en un marbre més turment que escultura en el qual el Fill no penja de la creu, no és plorat per una Mare trista i afligida; Maria sosté en peus a un home que viu en la mort, a un home el cos del qual va perdent presència física dia a dia com la malaltia anava arrabassant el cos a l'escultor.

Mai abans l'art havia representat la relació entre Mare i Fill, Déu mort, amb tanta intensitat. El Fill no esborra els pecats, no salva als humans; és Maria qui alçada sobre una roca suporta la mort del Fill, el reclou entre els

Pietà Rondanini, Miquel Àngel

seus braços i el besa per a retornar-li la vida que el Pare li ha llevat.

En les últimes setmanes de vida, Miquel Àngel, en els seus poemes, reclamava la mort al Senyor i confiava que aquella Maria que donava vida al Fill, en la *Pietà* que la història ha anomenat *Rondanini*, pogués mitjançar per a la seva salvació.

Claravall

Fins als darrers anys del segle XI, la Mare va tenir un paper marginal en els rituals religiosos. Va ser Sant Bernat qui va propagar el seu culte i li atorgà una presència mediatra entre l'humà i el diví, entre el temporal i el transcendent: “Per això allò poc que desitges oferir – es llegeix en el *Sermó de l'Aqüeducte* –, procura dipositar-ho en aquelles mans de Maria, graciosíssimes i digníssimes de tota estima, a fi que siga ofert al Senyor, sense sofrir d'Ell repulsa.”

Per a l'abat de Claravall i per a altres clergues com Guillem de Saint-Thierry, Maria, nova Eva, és model dels cristians, ja que ella és l'instrument de la salvació, la dona que permet a l'ésser humà elevar-se de la seva condició temporal i aconseguir l'esplendor de Crist. Només s'aconsegueix el Paradís – asseverava Bernat – mitjançant l'adoració del Crist que sofreix, a través de la meditació sobre el seu sacrifici cruent, fonent-se amb el seu dolor.

Pozzuoli

Pozzuoli, 16 de març, divendres de quaresma. En el convent dels frares franciscans agonitzava un jove compositor de 26 anys que s'havia recollit allí des de Nàpols, no sabem si per a suportar l'assot de la tisi, malaltia de teatre i òpera per excel·lència, o per a espantar el mal d'amors, El moribund que abandonava la seva vida i ànima, Giovanni

Battista Draghi, no era del lloc. Ni tan sols era napolità. Havia nascut a les Marques, en l'emmurallada i papal iesi, a principis de 1710, i a quinze anys, després de formar-se en el bàsic de l'orgue i del violí, abandonà la seva família, la dels Pergolesi, i emigrà a la llavors austríaca Nàpols.

El noi va arribar a la ciutat formiguer de mercaders, carterons, soldats, vi i esglésies en els últims mesos de vida d'Alessandro Scarlatti, el mestre sicilià que a la fi del segle XVII ho havia estat tot en la música operística i sacra de la ciutat i que a la seva tornada, després del canvi de règim i malgrat haver recuperat el seu lloc de mestre en la Reial Capella, a penes gaudí d'autoritat en una ciutat rendida a Nicola Porpora i, després de la seva marxa, a una nova generació de compositors com Nicola Logroscino, Leonardo Leo o Leonardo Vinci, entre d'altres

En aquest moment renovador, en què es renuncià al contrapunt de veu i instruments i a l'equilibrada relació entre música i text per a emfatitzar el virtuosisme de la veu mitjançant una escriptura harmònica, àmplia i simplificada de les modulacions, Scarlatti va rebre però (1724) un important encàrrec de la confraria dels Cavalieri della vergine addolorata: una cantata a partir d'un poema o seqüència medieval al voltant de la Crucifixió compost per deu estrofes de 6 versos, perquè fos interpretada en la capella dedicada a Sant Lluís del convent franciscà de Largo di Palazzo el Divendres de Dolors.

Malgrat que en la seva làpida tombal a Santa Maria di Montesanto una inscripció el considerà com el gran renovador de la música, als pocs anys de la seva mort la cantata de Scarlatti es va tenir per anacrònica i la confraria encarregà al jove, i poc reconegut en aquells moments, Pergolesi una nova cantata de la seqüència medieval en qüestió coneguda per les paraules inicials del seu primer vers: *Stabat Mater dolorosa / iuxta crucem lacrimosa / Dum pendebat filius. / Cujus animam gementem / Contristatam et dolentem / Pertransivit gladius* (Prop de la creu la Mare estava i plorosa veient el seu Fill clavat / Ah! gemegosa ténia pel glavi de profecia el seu cor travessat).

El poema

Seguint l'espiritualitat difosa per Sant Bernat, el *Stabat Mater* acostava al creient al dolor del Crucificat. El duia al sacrifici màxim del Déu-Home que mor, malferit, turmentat i desolat en lliurar el seu esperit pels pecats de la seva gent. No era el Crist de quatre claus i dolor contingut, com el que va pintar Velázquez, el que inspirava el poema, sinó la visió de la mitjancera Mare font d'amor, lànguida i entristida que dignament alçada plorava amargament i sofria el que patia el seu Fill i sentia el dolor que aquest suportava.

No sabem qui va ser el poeta que anhelava que el creient resistís la Passió de la Mare i el Fill i s'embriagués amb la

creu i la sang d'aquest. La llegenda ha forjat un dens traçat d'autories que abracen des del segle VII al XIV, entre elles la del papa Gregori Magne, Sant Bernat, Innocenci III, Sant Bonaventura, Jacopone da Todi o la dels papes Joan XXII i Gregori XI. Segurament ni el que s'ha tingut com més probable, Jacopone da Todi, que va morir a principis del segle XIV, és el seu autor.

La música

Però el que sí coneixem és que el poema ja es troba amb anotacions musicals en un còdex de finals del segle XIII del monestir femení de Santa Maria Maddalena de Bolonya i que era utilitzat a la fi del segle XIV en processons de confraries. En el segle XVI apareix en bon nombre de missals i rellevants compositors com Josquin des Prés, Giovanni Pierluigi da Palestrina i Roland de Lassus el van musicar. Com totes les seqüències litúrgiques medievals, amb l'excepció del *Victimae paschali laudes* (Pasqua), *Veni, Sancte Spiritus* (Pentecosta), *Lauda Sion Salvatorem* (Corpus) i el *Dies irae* (misses de rèquiem), el *Stabat Mater* va ser suprimit del Breviari pel Concili de Trento. Al ser restaurat el 1727 per Benet XIII per a la Festa dels Set Dolors de la Benaurada Mare de Déu les confraries varen tornar a utilitzar habitualment les versions musicades.

El segle XVIII es pot considerar, doncs, el gran segle del *Stabat Mater* musicat, fos en l'època barroca: Alessandro Scarlatti, Caldara, Vivaldi, Domenico Scarlatti, Steffani, Traetta, Brossard, Felice Sances, Charpentier...; fos en l'època clàssica de la segona meitat de segle: Haydn, Boccherini, Salieri, Zingarelli... La capacitat emotiva del *Stabat Mater* no s'ha interromput des d'aleshores com ho constaten les composicions romàntiques de Rossini, Schubert, Liszt, Rheinberger, Dvořák, Verdi..., i les posteriors, ja dels segles XX o XXI, de Perosi, Szymanowski, Poulenc, Penderecki, Pärt, Fayt, Brotons, Burgan, Coulais, Looten, Jenkins, Joubert, Hersant, Pécou, Rosano, Selmi, Pereira o MacMillan.

De les centenars de versions, la del jove mestre Pergolesi, que va escriure per a soprano i alt, violins I i II, viola i baix continu en el seu trànsit cap a la mort, ha estat sens dubte la més reconeguda i popular. Ho va ser en el segle XVIII en tota Europa decaient potser quan Haydn va donar al poema una partitura més serena i, malgrat la seva aparent gracilitat, més profunda. Però la intensitat expressiva de Pergolesi i la seva emocionant i empàtica musicalitat ha fet que qui escolti el seu *Stabat Mater* es senti com Miquel Àngel davant l'esmentada *Pietat*: un ésser que implora intensament a la Mare, mitjancera del dolor del Fill, la seva salvació.

Joan Sureda

Catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona

AMB EL SUPORT DE

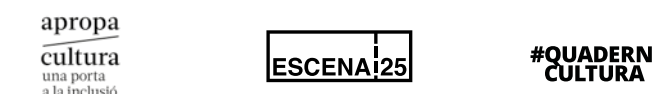
MITJANS COL-LABORADORS

AMB LA COL-LABORACIÓ DE

TEMPORADA IBERCAMERA AIE COL-LABORA AMB

COL-LABORA AMB NOSALTRES

Si voleu col·laborar amb nosaltres i conèixer els nostres programes de patrocini, contacteu amb Jordi Gastó: patrocinios@grupcamera.com

SEGUEIX-NOS

ORGANITZA

Temporada Ibercamera, A.I.E.

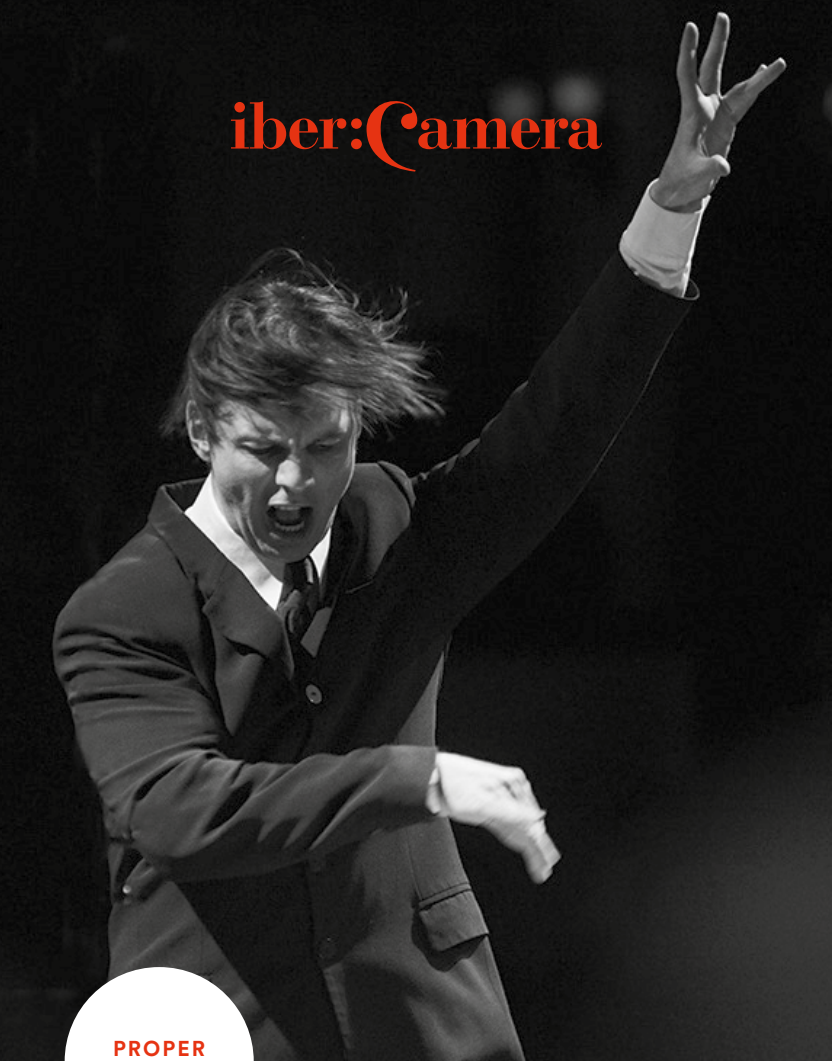
Ibercamera és una empresa de:

GRUPCAMERA

Av. Diagonal 433, 4t 1a
E-08036 Barcelona
www.ibercamera.com
ibercamera@ibercamera.com
T. 93 317 90 50 – F. 93 277 72 78

Edició: **Temporada Ibercamera AIE**
Disseny gràfic: **Ivó Alvarez i Anna Defez**
Impressió: **Grafiko**
Dipòsit legal: **B 654-2020**

iber:Camera

PROPER
CONCERT

**Orquestra Simfònica
SWR Stuttgart**

Teodor Currentzis, director

Strauss, *Mort i transfiguració*, op. 24

Mahler, *Simfonia núm. 1, en re major, "Tità"*

L'AUDITORI

Dimecres

04/03/2020 A LES 20.30 H

www.ibercamera.com